

บทบาทการเป็นผู้นำเยาวชนสตรี

ก่อนการอบรมผู้นำเยาวชนสตรี ผู้นำเยาวชนสตรีทุกคนจะได้รับการทดสอบการรับรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ ความรู้เกี่ยวกับการใช้ถุงยางอนามัย ตลอดจนสำรวจบทบาทการเป็นผู้นำทางด้านสุขภาพเกี่ยวกับการป้องกันการติดเชื้อโรคเอดส์ในโรงเรียนและการถูกล่อลวง หลังการอบรมผู้นำเยาวชนสตรีจะได้รับการทดสอบความรู้ด้านต่าง ๆ ด้วยแบบสอบถามชุดเดิม และทดสอบซ้ำอีกครั้งหลังสิ้นสุดการดำเนินงานแล้ว ผลการสำรวจและทดสอบบทบาทการเป็นผู้นำเยาวชนสตรี สรุปได้ตามหัวข้อต่อไปนี้

การรับรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ของผู้นำเยาวชนสตรี

ความรู้เกี่ยวกับการใช้ถุงยางอนามัยของผู้นำเยาวชนสตรี

ความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยการรับรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์และความรู้เกี่ยวกับการใช้ถุงยางอนามัยก่อนและหลังการอบรม และหลังสิ้นสุดการดำเนินงานของผู้นำเยาวชนสตรี

บทบาทการเป็นผู้นำเยาวชนสตรีรณรงค์ป้องกันโรคเอดส์

การมีส่วนร่วมในการรณรงค์ป้องกันโรคเอดส์ของผู้นำเยาวชนสตรี

การรับรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ของผู้นำเยาวชนสตรี

ผู้นำเยาวชนสตรีทั้งหมดที่เข้ารับการอบรม 92 คน ก่อนการอบรมได้รับการทดสอบการรับรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ โดยแบ่งการทดสอบออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ การรับรู้ถึงโอกาสเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ การรับรู้ถึงความรุนแรงของโรคเอดส์ การรับรู้ถึงประโยชน์ของการป้องกันโรคเอดส์ และการรับรู้ถึงอุปสรรคต่อการป้องกันโรคเอดส์ แบบทดสอบเป็นชุดเดียวกับการใช้ทดสอบกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด การรับรู้แต่ละด้าน ประกอบด้วยคำถามย่อย 10 ข้อ ก่อนการอบรมได้รับแบบทดสอบคืน 92 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 หลังสิ้นสุดการอบรมได้ทำการทดสอบซ้ำ ได้รับแบบสอบถามคืน 90 ชุด คิดเป็นร้อยละ 97.8 และหลังสิ้นสุดการดำเนินงาน ซึ่งมีระยะเวลา 6 เดือนหลังการอบรม ได้รับแบบสอบถามคืน 80 ชุด คิดเป็นร้อยละ 86.9 (ตารางที่ 1)

โอกาสเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ พบว่า ก่อนการอบรมผู้นำเยาวชนสตรีส่วนมากรับรู้เกี่ยวกับโอกาสเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 66.3 รองลงมาเป็นการรับรู้

อยู่ในระดับพอใช้และดี คิดเป็นร้อยละ 18.5 และ 15.2 ตามลำดับ คะแนนการรับรู้ก่อนการอบรมต่ำสุดเท่ากับ 2 คะแนน คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 6.8 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.6 หลังการอบรมพบว่า ส่วนมากการรับรู้อยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 76.7 รองลงมามีระดับการรับรู้ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 22.2 คะแนนต่ำสุดหลังการอบรมเท่ากับ 5 คะแนน ส่วนมากมีคะแนนการรับรู้สูงสุดเท่ากับ 10 คะแนน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มหลังการอบรมเท่ากับ 9.1 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.1 หลังสิ้นสุดการดำเนินงานพบว่า การรับรู้ที่ถูกต้องลดลง ส่วนมากมีคะแนนอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 70.0 และมีการรับรู้ในระดับพอใช้เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 12.6 คะแนนเฉลี่ยหลังสิ้นสุดการดำเนินงานเท่ากับ 7.0 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.5 คะแนนต่ำสุดเท่ากับ 4 คะแนน

ความรุนแรงของโรคเอดส์ พบว่า ก่อนการอบรมผู้นำเยาวชนสตรีส่วนมากรับรู้เกี่ยวกับ ความรุนแรงของโรคเอดส์อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมามีการรับรู้ในระดับพอใช้และดี คิดเป็นร้อยละ 53.3, 32.6 และ 14.1 ตามลำดับ คะแนนต่ำสุดก่อนการอบรมเท่ากับ 0 คะแนน คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 6.4 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.9 หลังการอบรมพบว่า ผู้นำเยาวชนสตรีส่วนมากมีการรับรู้ อยู่ในระดับดี รองลงมาอยู่ในระดับปานกลางและพอใช้ คิดเป็นร้อยละ 45.6, 44.4 และ 10.0 ตามลำดับ ซึ่ง พบว่า การรับรู้ของกลุ่มผู้นำเยาวชนสตรีหลังการอบรมดีขึ้นมาก คะแนนต่ำสุดเท่ากับ 3 คะแนน คะแนน สูงสุดเท่ากับ 10 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 20.0 คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 7.9 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.7 หลังสิ้นสุดการดำเนินงานพบว่า ความรู้ผู้นำเยาวชนยังอยู่ในระดับปานกลางถึงดี คิดเป็นร้อยละ 58.8 และ 41.3 ตามลำดับ คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 8.3 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.0 คะแนน คะแนนต่ำสุดเท่ากับ 6 คะแนน (ตารางที่ 1)

ประโยชน์ของการป้องกันโรคเอดส์ พบว่า ก่อนการอบรมผู้นำเยาวชนสตรีส่วนมากการ รับรู้อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 47.8 รองลงมาอยู่ในระดับดีและพอใช้ คิดเป็นร้อยละ 45.7 และ 6.5 ตามลำดับ คะแนนต่ำสุดเท่ากับ 0 คะแนน คือ มีการรับรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ ด้านประโยชน์ของการ ป้องกันโรคเอดส์ไม่ถูกต้องเลย คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 7.6 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.7 คะแนน หลังการอบรมพบว่า เยาวชนสตรีมีการรับรู้ถึงประโยชน์ของการป้องกันโรคเอดส์ดีขึ้นมาก ส่วนมาก การรับรู้อยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 76.7 รองลงมาอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 23.3 ส่วนใน ระดับพอใช้พบว่าไม่มีเลย นั่นคือไม่มีผู้นำเยาวชนสตรีรายใดที่มีการรับรู้หลังการอบรมต่ำกว่า 6 คะแนน คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 9.0 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.0 หลังสิ้นสุดการดำเนินงาน พบว่า ส่วนมาก ยังคงมีการรับรู้ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 70.0 รองลงมาอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 28.8 ที่มีคะแนนต่ำสุดเท่ากับ 4 คะแนน คะแนนการรับรู้เฉลี่ยเท่ากับ 8.8 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.2 คะแนน (ตารางที่ 1)

อุปสรรคต่อการป้องกันโรคเอดส์ พบว่า ก่อนการอบรมผู้นำเยาวชนสตรีที่รับรู้ถึงอุปสรรค ต่อการป้องกันโรคเอดส์อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 44.6 รองลงมามีการรับรู้ในระดับพอใช้

และระดับดี คิดเป็นร้อยละ 42.4 และ 13.0 คะแนนต่ำสุดเท่ากับ 2 คะแนน คะแนนการรับรู้เฉลี่ยเท่ากับ 5.6 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.0 หลังการอบรมพบว่า ผู้นำเยาวชนสตรีส่วนมากยังคงมีการรับรู้อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 44.4 แต่จำนวนผู้นำเยาวชนสตรีที่มีการรับรู้ในระดับดีเพิ่มขึ้น และการรับรู้ในระดับพอใช้ลดลง คิดเป็นร้อยละ 41.1 และ 14.4 ตามลำดับ คะแนนต่ำสุดเท่ากับ 3 คะแนน และมีจำนวนถึง 19 คน คิดเป็นร้อยละ 21.1 คะแนนเฉลี่ยหลังการอบรมเท่ากับ 7.7 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.0 หลังสิ้นสุดการดำเนินงานพบว่า ระดับการรับรู้ลดลง แต่ส่วนมากยังอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 50.0 รองลงมาอยู่ในระดับพอใช้ถึงร้อยละ 27.6 คะแนนการรับรู้เฉลี่ย 6.7 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.9 คะแนนต่ำสุดเท่ากับ 3 คะแนน (ตารางที่ 1)

จะเห็นได้ว่า ก่อนการอบรมผู้นำเยาวชนสตรีส่วนมากมีการรับรู้อยู่ในระดับปานกลางและค่อนข้างไปทางพอใช้ แต่หลังการอบรมแล้วผู้นำเยาวชนสตรีมีการรับรู้ที่ดีขึ้นมาก เห็นได้จากคะแนนการรับรู้สูงขึ้นหลังการอบรมและส่วนมากอยู่ในระดับดี อย่างไรก็ตาม หลังสิ้นสุดการดำเนินงานแล้วกลับพบว่า ระดับการรับรู้ของผู้นำเยาวชนสตรีลดลง เมื่อเปรียบเทียบกับระดับการรับรู้หลังสิ้นสุดการอบรมทันที แต่ยังคงมีการรับรู้ที่ดีกว่าก่อนการอบรม การรับรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ทั้ง 4 ด้านพบว่า ก่อนการอบรมส่วนมากมีการรับรู้อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 76.1 คะแนนการรับรู้เฉลี่ยเท่ากับ 27.1 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.8 หลังการอบรมทันทีอยู่ในระดับดี ร้อยละ 71.1 คะแนนการรับรู้เฉลี่ยเท่ากับ 33.7 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.6 และหลังสิ้นสุดการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลางเป็นส่วนใหญ่ และใกล้เคียงกับระดับดี คิดเป็นร้อยละ 51.2 และ 48.8 ตามลำดับ คะแนนการรับรู้เฉลี่ยเท่ากับ 30.8 คะแนนส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.3 อย่างไรก็ตาม หลังการอบรมและหลังสิ้นสุดการดำเนินงานไม่พบว่าผู้นำเยาวชนสตรีมีการรับรู้ในระดับพอใช้ (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของผู้นำเยาวยชนสตรี จำแนกตามการรับรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ และความรู้เกี่ยวกับการใช้ถุงยางอนามัยก่อนและหลังการอบรมและหลังสิ้นสุดการดำเนินงาน

การรับรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ และความรู้เกี่ยวกับ การใช้ถุงยางอนามัย	ก่อนการอบรม (n = 92) จำนวน (ร้อยละ)	หลังการอบรม (n = 90) จำนวน (ร้อยละ)	หลังสิ้นสุดการดำเนินงาน (n = 80) จำนวน (ร้อยละ)
การรับรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์			
โอกาสเสี่ยงต่อการติดเชื้อ โรคเอดส์			
0-5 คะแนน (พอใช้)	17 (18.5)	1 (1.1)	10 (12.6)
6-7 คะแนน (ปานกลาง)	61 (66.3)	20 (22.2)	56 (70.0)
8-10 คะแนน (ดี)	14 (15.2)	69 (76.7)	14 (17.5)
ความรุนแรงของโรคเอดส์			
0-5 คะแนน (พอใช้)	30 (32.6)	9 (10.0)	-
6-7 คะแนน (ปานกลาง)	49 (53.3)	40 (44.4)	47 (58.8)
8-10 คะแนน (ดี)	13 (14.1)	41 (45.6)	33 (41.3)
ประโยชน์ของการป้องกันโรคเอดส์			
0-5 คะแนน (พอใช้)	6 (6.5)	-	1 (1.3)
6-7 คะแนน (ปานกลาง)	44 (47.8)	21 (23.3)	23 (28.8)
8-10 คะแนน (ดี)	42 (45.7)	69 (76.7)	56 (70.0)
อุปสรรคต่อการป้องกันโรคเอดส์			
0-5 คะแนน (พอใช้)	39 (42.4)	13 (14.4)	22 (27.6)
6-7 คะแนน (ปานกลาง)	41 (44.6)	40 (44.4)	40 (50.0)
8-10 คะแนน (ดี)	12 (13.0)	37 (41.1)	18 (22.5)

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของผู้นำเยาวชนสตรี จำแนกตามการรับรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ และความรู้เกี่ยวกับการใช้ถุงยางอนามัยก่อนและหลังการอบรมและหลังสิ้นสุดการดำเนินงาน (ต่อ)

การรับรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ และความรู้เกี่ยวกับการใช้ถุงยางอนามัย	ก่อนการอบรม (n = 92) จำนวน (ร้อยละ)	หลังการอบรม (n = 90) จำนวน (ร้อยละ)	หลังสิ้นสุดการดำเนินงาน (n = 80) จำนวน (ร้อยละ)
การรับรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ ทั้ง 4 ด้าน			
0-20 คะแนน (พอใช้)	8 (8.7)	-	-
21-31 คะแนน (ปานกลาง)	70 (76.1)	26 (28.9)	41 (51.2)
32-40 คะแนน (ดี)	14 (15.2)	64 (71.1)	39 (48.8)
ความรู้เกี่ยวกับการใช้ถุงยางอนามัย			
0-5 คะแนน (พอใช้)	8 (8.7)	3 (3.3)	4 (5.0)
6-7 คะแนน (ปานกลาง)	75 (81.5)	45 (50.0)	58 (72.5)
8-10 คะแนน (ดี)	9 (9.8)	42 (46.7)	18 (22.5)

ความรู้เกี่ยวกับการใช้ถุงยางอนามัยของผู้นำเยาวชนสตรี

ความรู้เกี่ยวกับการใช้ถุงยางอนามัย จากข้อคำถามเกี่ยวกับถุงยางอนามัย 10 ข้อ โดยให้ค่าคะแนนในข้อที่ตอบถูกข้อละ 1 คะแนน พบว่า ก่อนการอบรมผู้นำเยาวชนสตรีส่วนมากมีความรู้เกี่ยวกับการใช้ถุงยางอนามัยอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 81.5 จำนวนผู้นำเยาวชนสตรีที่มีความรู้เกี่ยวกับถุงยางอนามัยอยู่ในระดับพอใช้ และที่อยู่ในระดับดีมีจำนวนใกล้เคียงกัน คิดเป็นร้อยละ 8.7 และ 9.8 ตามลำดับ และพบว่า ก่อนการอบรมนั้นไม่มีผู้นำเยาวชนสตรีรายใดที่มีความรู้เกี่ยวกับการใช้ถุงยางอนามัยถูกต้องทุกข้อ คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 7.0 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.3 หลังการอบรมพบว่า ผู้นำเยาวชนสตรีมีความรู้เกี่ยวกับการใช้ถุงยางอนามัยมากขึ้น ส่วนมากมีความรู้อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 50.0 รองลงมาอยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 46.7 คะแนนต่ำสุดของผู้นำเยาวชนสตรีเกี่ยวกับการใช้ถุงยางอนามัยเท่ากับ 3 คะแนน และมีความรู้เกี่ยวกับการใช้ถุงยางอนามัยถูกต้องทุกข้อถึง 15 ราย คิดเป็นร้อยละ 16.5 คะแนนเฉลี่ยหลังการอบรม เท่ากับ 8.3 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบน

มาตรฐานเท่ากับ 1.3 หลังสิ้นสุดการอบรม 6 เดือน หรือหลังสิ้นสุดการดำเนินงาน พบว่า ความรู้ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 72.5 ร้อยละของการรับรู้ในระดับดีลดลง เป็นร้อยละ 22.5 และคะแนนความรู้เฉลี่ยเท่ากับ 7.5 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.3 คะแนนต่ำสุดเท่ากับ 3 คะแนน (ตารางที่ 1)

เมื่อพิจารณาความรู้เกี่ยวกับการใช้ถุงยางอนามัยเป็นรายข้อ พบว่า หลังการอบรมจำนวน และร้อยละของผู้นำเยาวชนสตรีตอบถูกในแต่ละข้อหลังการอบรมเพิ่มขึ้น และจำนวนที่ยังคงตอบผิดมีจำนวนลดลงอย่างมาก แต่หลังสิ้นสุดการดำเนินงานกลับพบว่า ความรู้เกี่ยวกับการใช้ถุงยางอนามัยเป็นรายข้อกลับลดลงเมื่อเปรียบเทียบกับความรู้หลังการอบรม แต่ยังคงมีระดับความรู้สูงกว่าก่อนการอบรมเป็นส่วนใหญ่ ความรู้เกี่ยวกับการใช้ถุงยางอนามัยหลังการอบรมและหลังสิ้นสุดการดำเนินงาน ส่วนมากตอบถูกมากกว่าร้อยละ 90 ในแต่ละข้อ อย่างไรก็ตาม ในเรื่องขั้นตอนการใส่และถอดถุงยางอนามัยยังพบว่า ผู้นำเยาวชนสตรีมีความรู้หลังสิ้นสุดการดำเนินงานน้อยมาก เช่น การคลี่ถุงยางอนามัยออกให้หมดก่อนสวมใส่อวัยวะเพศ ซึ่งพบว่าหลังสิ้นสุดการดำเนินงานแล้วผู้นำเยาวชนสตรีมีความรู้ที่ถูกต้องเพียงร้อยละ 52.5 เท่านั้น การถอนอวัยวะเพศชายออกจากช่องคลอดก่อนมีการหลั่งน้ำกาม พบว่า ก่อนการอบรม หลังการอบรมและหลังสิ้นสุดการดำเนินงาน ผู้นำเยาวชนสตรียังคงมีความรู้ที่ถูกต้องน้อยกว่าร้อยละ 50 วิธีการถอดถุงยางอนามัยด้วยตนเองโดยผู้ชายใช้มือรัดถุงยางอนามัยลงตามอวัยวะเพศของตนเองนั้น พบว่าเป็นข้อที่ผู้นำเยาวชนมีความรู้ความเข้าใจน้อยที่สุด แม้จะผ่านการอบรมแล้วก็ตาม โดยเฉพาะหลังสิ้นสุดการดำเนินงานพบว่า มีเพียงร้อยละ 5 เท่านั้นที่มีความรู้ที่ถูกต้อง

ความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยการรับรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์และความรู้เกี่ยวกับการใช้ถุงยางอนามัยก่อนและหลังการอบรม และหลังสิ้นสุดการดำเนินงานของผู้นำเยาวชนสตรี

การรับรู้เกี่ยวกับโอกาสเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ก่อนและหลังการอบรมผู้นำเยาวชนสตรี จะได้รับการทดสอบการรับรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ทั้ง 4 ด้านดังที่กล่าวมาแล้ว พบว่า คะแนนเฉลี่ยการรับรู้หลังการอบรมเพิ่มขึ้น ทั้ง 4 ด้าน และลดลงอีกเล็กน้อยหลังการอบรมไปแล้ว 6 เดือน โดยพบว่า การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ก่อนการอบรมเท่ากับ 6.8 คะแนน หลังการอบรม เท่ากับ 9.1 คะแนน และหลังสิ้นสุดการดำเนินงาน เท่ากับ 7.0 คะแนน และพบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังการอบรมสูงกว่าก่อนการอบรมและหลังสิ้นสุดการดำเนินงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 และหลังสิ้นสุดการดำเนินงานมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการอบรมอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ตารางที่ 2)

การรับรู้เกี่ยวกับความรุนแรงของโรคเอดส์ ก่อนและหลังการอบรมและหลังสิ้นสุดการดำเนินงาน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 6.4 , 7.9 และ 8.3 คะแนน ตามลำดับ คะแนนเฉลี่ยหลังการอบรม

และหลังสิ้นสุดการดำเนินงาน สูงกว่าก่อนการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ส่วนคะแนนเฉลี่ยหลังสิ้นสุดการดำเนินงานสูงกว่าหลังการอบรมอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ตารางที่

2)

การรับรู้เกี่ยวกับประโยชน์ของการป้องกันโรคเอดส์ พบว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนการอบรม หลังการอบรม และหลังสิ้นสุดการดำเนินงาน เท่ากับ 7.6, 9.0 และ 8.8 คะแนน ตามลำดับ คะแนนเฉลี่ยหลังการอบรมและหลังสิ้นสุดการดำเนินงาน สูงกว่าก่อนการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ส่วนคะแนนเฉลี่ยหลังการอบรมสูงกว่าหลังสิ้นสุดการดำเนินงานอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ตารางที่ 2)

การรับรู้เกี่ยวกับอุปสรรคต่อการป้องกันโรคเอดส์ พบว่า คะแนนเฉลี่ยก่อนการอบรม หลังการอบรมและหลังสิ้นสุดการดำเนินงาน เท่ากับ 5.6, 7.7 และ 6.7 คะแนน ตามลำดับ คะแนนเฉลี่ยหลังการอบรมและหลังสิ้นสุดการดำเนินงานสูงกว่าก่อนการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 คะแนนเฉลี่ยหลังการอบรมสูงกว่าหลังสิ้นสุดการดำเนินงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 เช่นเดียวกัน (ตารางที่ 2)

การรับรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ทั้ง 4 ด้าน พบว่า คะแนนเฉลี่ยก่อนการอบรม หลังการอบรม และหลังสิ้นสุดการดำเนินงาน เท่ากับ 27.1, 33.7 และ 30.8 คะแนน ตามลำดับ คะแนนเฉลี่ยหลังการอบรมและหลังสิ้นสุดการดำเนินงาน สูงกว่าก่อนการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 คะแนนเฉลี่ยหลังการอบรมสูงกว่าหลังสิ้นสุดการดำเนินงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ตารางที่ 2)

ความรู้เกี่ยวกับการใช้ถุงยางอนามัย พบว่า หลังการอบรมผู้นำเยาวชนสตรีมีความรู้เกี่ยวกับการใช้ถุงยางอนามัยเพิ่มขึ้น และลดลงอีกเล็กน้อยหลังสิ้นสุดการดำเนินงาน คะแนนเฉลี่ยก่อนการอบรม หลังการอบรมและหลังสิ้นสุดการดำเนินงาน เท่ากับ 7.0, 8.3 และ 7.5 คะแนน ตามลำดับ และพบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังการอบรมและหลังสิ้นสุดการดำเนินงาน สูงกว่าก่อนการอบรมและคะแนนเฉลี่ยหลังการอบรมสูงกว่าหลังสิ้นสุดการดำเนินงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 ความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยการรับรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์และความรู้เกี่ยวกับการใช้ถุงยางอนามัยของผู้นำเยาวชนสตรี ก่อนและหลังการอบรม และหลังสิ้นสุดการดำเนินงาน

การรับรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์และความรู้เกี่ยวกับการใช้ถุงยางอนามัย	ก่อนการอบรม		หลังการอบรม		หลังสิ้นสุดการดำเนินงาน		การทดสอบความแตกต่างทางสถิติ
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	
	(n = 92)		(n = 90)		(n = 80)		
การรับรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์							
โอกาสเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์	6.8	1.6	9.1	1.1	7.0	1.5	t1 = -11.58*** t2 = -1.19 t3 = 10.44***
ความรุนแรงของโรคเอดส์	6.4	1.9	7.9	1.7	8.3	1.0	t1 = -5.99*** t2 = 8.29*** t3 = -1.93
ประโยชน์ของการป้องกันโรคเอดส์	7.6	1.7	9.0	1.0	8.8	1.2	t1 = 5.48*** t2 = -3.82*** t3 = 1.46
อุปสรรคต่อการป้องกันโรคเอดส์	5.6	2.0	7.7	2.0	6.7	1.9	t1 = 7.60*** t2 = -12.92*** t3 = 3.45***
การรับรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ทั้ง 4 ด้าน	27.1	4.8	33.7	3.6	30.8	3.3	t1 = -11.04*** t2 = -9.68*** t3 = 2.37*

ตารางที่ 2 ความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยการรับรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์และความรู้เกี่ยวกับการใช้ถุงยางอนามัยของผู้นำเยาวชนสตรี ก่อนและหลังการอบรม และหลังสิ้นสุดการดำเนินงาน (ต่อ)

การรับรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์และความรู้เกี่ยวกับการใช้ถุงยางอนามัย	ก่อนการอบรม		หลังการอบรม		หลังสิ้นสุดการดำเนินงาน		การทดสอบความแตกต่างทางสถิติ
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	
ความรู้เกี่ยวกับการใช้ถุงยางอนามัย	7.0	1.3	8.3	1.3	7.5	1.3	t1 = 7.34*** t2 = -12.53*** t3 = 4.03***

t1 การทดสอบความแตกต่างทางสถิติระหว่างก่อนและหลังการอบรม

t2 การทดสอบความแตกต่างทางสถิติระหว่างก่อนและหลังสิ้นสุดการดำเนินงาน

t3 การทดสอบความแตกต่างทางสถิติระหว่างหลังการอบรมและหลังสิ้นสุดการดำเนินงาน

* P < 0.05

*** P < 0.001

บทบาทการเป็นผู้นำเยาวชนสตรีรณรงค์ป้องกันโรคเอดส์

ก่อนการอบรม ผู้นำเยาวชนสตรีจะได้รับการทดสอบบทบาทตามแบบประเมินบทบาทการเป็นผู้นำในการป้องกันโรคเอดส์ เพื่อประเมินบทบาทและศักยภาพของผู้นำเยาวชนสตรีที่มีอยู่แล้วก่อนการอบรม และเป็นการกระตุ้นให้ผู้นำเยาวชนสตรีได้ตระหนักถึงบทบาทที่ถูกต้อง และกระตุ้นให้ผู้นำเยาวชนได้แสดงศักยภาพของตนหลังการอบรม นอกเหนือจากกิจกรรมในการรณรงค์ป้องกันโรคเอดส์แล้ว พฤติกรรมที่เป็นส่วนหนึ่งของบทบาทการเป็นผู้นำในการรณรงค์ป้องกันโรคเอดส์ พบว่า พฤติกรรมที่ปฏิบัติที่ดีในทางบวกมีมากขึ้น และพฤติกรรมไม่ดีที่ไม่ควรกระทำมีน้อยลง พฤติกรรมที่ปฏิบัติในทางบวก เช่น การอธิบายให้เพื่อนเข้าใจโรคเอดส์ ชี้แจงแนะนำให้เพื่อนรู้ถึงผลกระทบของโรคเอดส์ การตักเตือนเพื่อนเรื่องชู้สาว การทำตนเป็นตัวอย่างที่ดี การดูแลการแต่งกายของเพื่อน การแนะนำการใช้ถุงยางอนามัย การชักชวนเพื่อนร่วมกิจกรรม การเป็นผู้นำรณรงค์ป้องกันโรคเอดส์ และการแจ้งครูเมื่อพบว่าการหลอกหลวงนักเรียนสตรีในโรงเรียน บทบาทที่ไม่เหมาะสมของผู้นำเยาวชนที่แสดงออกจากการตอบแบบสอบถามมีจำนวนลดน้อยลง พฤติกรรมที่ผู้นำเยาวชนไม่ควรกระทำเลย ได้แก่ การชักชวนเพื่อนให้รู้จักสถานเริงรมย์ การนั่งเฉยเมื่อเห็นเพื่อนประพฤติตนไม่เหมาะสมด้านชู้สาว การชักชวนและแนะนำเพื่อนให้ขายบริการทางเพศ เป็นต้น ซึ่งควรจะต้องได้รับการแก้ไขทัศนคติต่อไป

การมีส่วนร่วมในการรณรงค์ป้องกันโรคเอดส์ของผู้นำเยาวชนสตรี

หลังสิ้นสุดการอบรมแล้ว ผู้นำเยาวชนสตรีได้เริ่มดำเนินการทำกิจกรรมเพื่อขยายผลการอบรมในโรงเรียนตลอดระยะเวลา 6 เดือนก่อนการสรุปประเมินผล ผู้นำเยาวชนสตรีทั้งหมดที่ผ่านการอบรมในโครงการเยาวชนสตรีไทยรวมใจป้องกันโรคเอดส์ ได้ทำหน้าที่ในการเป็นผู้นำในการรณรงค์ป้องกันโรคเอดส์ คิดเป็นร้อยละ 100 ของผู้นำเยาวชนสตรีที่ผ่านการอบรมทั้งหมด กิจกรรมหรือบทบาทหน้าที่ที่ผู้นำเยาวชนสตรีได้ร่วมกันดำเนินการ ทั้งในกิจกรรมรายบุคคลและกิจกรรมกลุ่ม ได้แก่ การเผยแพร่ให้ความรู้เรื่องโรคเอดส์แก่เพื่อนในชั้นเรียนและในโรงเรียน จัดทำเอกสารแผ่นพับเกี่ยวกับโรคเอดส์แจกในโรงเรียนและภายนอกโรงเรียน จัดฉายวิดีโอ ทุกห้องเรียนเพื่อให้นักเรียนทุกห้องเรียนได้มีความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์และป้องกันการติดเชื้อโรคเอดส์ เป็นแกนนำในการจัดการอบรมเพื่อขยายผลในโรงเรียนให้กับนักเรียนทุกชั้นเรียน จัดบอร์ดให้ความรู้ไว้ตามสถานที่ต่าง ๆ ในโรงเรียน แนะนำการใช้ถุงยางอนามัยให้กับเพื่อนและน้อง ๆ ในโรงเรียน เป็นแกนนำในการจัดกิจกรรมสัปดาห์การรณรงค์ป้องกันโรคเอดส์ในโรงเรียน ได้แก่ กิจกรรมการเดินรณรงค์ การจัดประกวดเรียงความ ประกวดคำขวัญ ประกวดร้องเพลง คอนเสิร์ต ละครสั้น ประกวดสมุดรวบรวมข่าวเกี่ยวกับโรคเอดส์ ประกวดวาดภาพ เกมส์ การตอบปัญหา ตลอดจนการให้ความรู้เสียงตามสายในเวลาพักรับประทานอาหารกลางวัน และการแสดงหมอลำกลอนต้านภัยเอดส์ เป็นต้น กิจกรรมที่ได้ดำเนินการตลอดระยะเวลา 6 เดือน ได้รวบรวมเป็นสัปดาห์ในการรณรงค์ป้องกันโรคเอดส์ ซึ่งมีผู้นำเยาวชนสตรีเป็นแกนนำในการดำเนินงาน โดยโรงเรียนทดลอง 1 ได้จัดการอบรมนักเรียนเพื่อขยายผลในวันที่ 14-16 ธันวาคม 2538 และจัดนิทรรศการในวันที่ 18-22 ธันวาคม 2538 ส่วนโรงเรียนทดลอง 2 จัดนิทรรศการในวันที่ 12-14 ธันวาคม 2538

ในการจัดกิจกรรมรวมในวันจัดนิทรรศการ ผู้นำเยาวชนสตรีทุกคนเข้าร่วมกิจกรรมและเป็นแกนนำในการจัดนิทรรศการ ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ดังกล่าวมาแล้ว ด้วยความพยายามเสียสละและร่วมมือกันเป็นอย่างดี ผู้นำเยาวชนสตรีทุกคนมีความคิดเห็นว่า กิจกรรมการรณรงค์ป้องกันโรคเอดส์ที่จัดขึ้นในโรงเรียนมีประโยชน์และประสบความสำเร็จ ทั้งนี้เพราะทุกคนในโรงเรียนให้ความร่วมมือ นักเรียนและครูให้ความร่วมมือ ให้ความสำคัญกับกิจกรรมเป็นอย่างมาก และได้รับความสนใจจากนักเรียนและครูเป็นอย่างดี ซึ่งสังเกตได้จากกิจกรรมทุกประเภทนักเรียนเข้าร่วมแข่งขันและร่วมกิจกรรมจำนวนมาก แสดงถึงความสนใจ การให้ความสำคัญ ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี นอกจากนั้นกิจกรรมที่จัดขึ้นยังเป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัยเรียนและวัยรุ่น เป็นกิจกรรมที่สามารถให้ได้ทั้งความรู้และความบันเทิง

ในการประชาสัมพันธ์บทบาทและหน้าที่ของผู้นำเยาวชนสตรีเองนั้น ผู้นำเยาวชนสตรีใช้วิธีการแจกเอกสาร แผ่นพับที่ให้ความรู้เรื่องโรคเอดส์และกิจกรรมที่ได้รับการอบรมจากโครงการ เยาวชนสตรีไทยรวมใจป้องกันโรคเอดส์ ประกาศเสียงตามสาย ติดโปสเตอร์ภายในโรงเรียน เล่าให้เพื่อน ๆ ฟัง และประกาศหน้าเสาธงและในห้องเรียน ซึ่งผู้นำเยาวชนสตรีมีความเห็นว่า ตนเองได้รับการยอมรับจาก

เพื่อนนักเรียนและครูในโรงเรียน และมีความรู้สึกภาคภูมิใจ พอใจ และดีใจที่ได้มีโอกาสเข้ารับการอบรม ได้มีโอกาสแสดงออกและแสดงความสามารถ ภาคภูมิใจในบทบาทและหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ภาคภูมิใจที่ได้ทำประโยชน์ให้กับผู้อื่น ได้ทำประโยชน์ต่อสังคมและโรงเรียน

ความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมในโรงเรียน กิจกรรมที่ได้รับความสนใจจากนักเรียนในโรงเรียนมากที่สุดนั้น ผู้นำเยาวชนสตรีมีความคิดเห็นแตกต่างกันไป ร้อยละ 36.7 เห็นว่า การจัดแสดงคอนเสิร์ตสลับกับการให้ความรู้เรื่องโรคเอดส์ เป็นกิจกรรมที่ได้รับความสนใจจากนักเรียนมากที่สุด และน่าจะเป็นกิจกรรมที่เหมาะสมที่สุดที่จะจัดในโรงเรียน เพราะเป็นกิจกรรมที่เข้าใจ ให้ทั้งความรู้และความบันเทิง ร้อยละ 29.1 เห็นว่า การจัดแสดงละครสั้นเป็นกิจกรรมที่ได้รับความสนใจมากที่สุด และเป็นกิจกรรมที่น่าจะเหมาะสมที่สุด เพราะสามารถให้ได้ทั้งความรู้และความบันเทิง นอกจากนั้นละครยังสะท้อนให้เห็นภาพความเป็นจริงได้มากที่สุด โดยตัวละครเป็นผู้จำลองภาพความเป็นจริง และการแสดงละครทำให้ผู้ชมเข้าใจง่ายและจำได้นาน ร้อยละ 20.3 เห็นว่า การจัดบอร์ดเป็นกิจกรรมที่ได้รับความสนใจมากที่สุดและเหมาะสมที่สุด เพราะสามารถให้ความรู้ทางด้านเนื้อหาได้มาก ร้อยละ 8.9 เห็นว่า กิจกรรมบนเวทีซึ่งเป็นกิจกรรมการละเล่นต่างๆ เช่น การประกวดร้องเพลง การแข่งขันต่าง ๆ เป็นกิจกรรมที่นักเรียนให้ความสนใจมากที่สุด และร้อยละ 5.1 เห็นว่า เอกสารและแผ่นพับเป็นสิ่งที่นักเรียนให้ความสนใจ และเป็นกิจกรรมที่น่าจะดีที่สุดเพราะสามารถให้ความรู้กับคนได้จำนวนมากและทั่วถึง อย่างไรก็ตาม ผู้นำเยาวชนสตรียังแสดงความคิดเห็นว่า การจัดกิจกรรมรณรงค์โรคเอดส์ในโรงเรียนควรประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ หลากหลาย เพื่อดึงดูดความสนใจและเพื่อให้นักเรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนแต่ละคนมีความสนใจและความสามารถแตกต่างกัน

สำหรับความรู้ของผู้นำเยาวชนสตรี ส่วนมากเห็นว่าตนมีความรู้เพียงพอที่จะให้ความรู้เรื่องโรคเอดส์ต่อผู้อื่นได้ คิดเป็นร้อยละ 65.8 และที่คิดว่าตนเองยังมีความต้องการการอบรมเพิ่มเติมและต่อเนื่อง ร้อยละ 34.2 อย่างไรก็ตามผู้นำเยาวชนสตรีส่วนมากเห็นว่า การดำเนินกิจกรรมตามบทบาทและหน้าที่ของตนในการรณรงค์ป้องกันโรคเอดส์นั้นไม่มีปัญหาและอุปสรรคใด ๆ ทุกฝ่ายให้ความร่วมมือดี แต่ระยะเวลาในการดำเนินงานหลังการอบรมค่อนข้างน้อย ผู้นำเยาวชนสตรีมีเวลาในการเตรียมงานค่อนข้างน้อย ทั้งนี้เนื่องจากผู้นำเยาวชนสตรีเป็นนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีเวลาว่างจากการเรียนค่อนข้างน้อย และผู้นำเยาวชนสตรีรวมกลุ่มกันค่อนข้างยาก เนื่องจากผู้นำเยาวชนสตรีแต่ละคนอยู่ต่างห้องเรียนและชั้นเรียน จึงมีเวลาที่ตรงกันค่อนข้างน้อย อย่างไรก็ตาม ผู้นำเยาวชนสตรีมีความเห็นว่าควรจะได้มีการจัดการอบรมกลุ่มผู้นำเยาวชนในโรงเรียนบ่อย ๆ เพื่อนำมาจัดกิจกรรมและขยายผลในโรงเรียนได้หลายครั้งและมากขึ้นด้วย